

Tuinbeplanting, vijvers en tuinmaterialen: verzorging

Tuinbeplanting, vijvers en tuinmaterialen: verzorging Opdrachten

Jan de Kort
Paul Wolters
Bianca de Beijer
Kees Dekker

eerste druk, 2003

Artikelcode: 22077.1

Colofon

Auteur(s): Jan de Kort, Paul Wolters, Bianca de Beijer, Kees Dekker
Illustraties: Verbaal - bureau voor visuele communicatie
Illustrator: Beatrijs van den Bos
Redactie: Fidder & Löhr

© 2003 Ontwikkelcentrum, Ede, Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, hetzij mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Ontwikkelcentrum.

Voorwoord

Deze uitgave bevat de onderwijseenheid Verzorging C, E en F. Voor de onderwijs-eenheid is er een uitgave met opdrachten en bronnen en een uitgave met theorie.

Opdrachten

Aan het begin van elke opdracht staat het opdracht doel. Daarin staat wat je aan het einde van de opdracht moet kennen en kunnen. Door de opdrachten maak je kennis met alle verzorgingsaspecten van de verschillende productgroepen. Deze kennis is erg belangrijk om een klant goed te kunnen adviseren en de producten goed te kunnen onderhouden. Je werkt alleen of in kleine groepjes aan de opdrachten. Als je alle opdrachten met voldoende resultaat hebt uitgevoerd, beheers je de stof.

Bronnenoverzicht

Om de opdrachten uit te voeren heb je informatie nodig. Hiervoor kun je het bijbehorende theorieboek gebruiken. Maar je kunt ook andere bronnen raadplegen. In het bronnenoverzicht staat waar je allemaal informatie kunt vinden over tuinbeplanting, vijvers en tuinmaterialen. Dit kunnen boeken zijn, maar ook vakbladen, folders, video's, het internet enzovoort.

Theorie

Het theorieboek bevat de theorie die je het meest nodig hebt en die niet gauw verandert. Het theorieboek geeft een overzicht van de kennis die je minimaal nodig hebt om later je vak goed te kunnen uitoefenen. Het theorieboek is een aanvulling op de bronnen die in het bronnenoverzicht zijn genoemd. De deelkwalificatie productverzorging productgroepen A en B, zowel voor bloem als tuin, bestaat uit twee onderwijseenheden:

- productkennis en informatie;
- productverzorging.

In deze uitgave staat geen productkennis en informatie van de behandelde producten. Er komt een aparte uitgave waarin deze aspecten aan de orde komen. We hebben voor deze opzet gekozen om te voorkomen dat je bij elke productgroep telkens hetzelfde leest over de verzorging.

We wensen je veel succes bij het werken met deze uitgave.

Het auteursteam

**Oriënterende
opdracht**

Producten verzorgen en advies geven

Op een tuincentrum komen geregeld producten binnen van de veiling, grossier en groothandel. Deze moeten gecontroleerd en verzorgd worden, voordat ze in het tuincentrum worden gepresenteerd. Daarnaast wil een klant graag worden geadviseerd over de verzorging van diverse producten.

Welke verzorging denk je te moeten uitvoeren als er een partij producten is binnengekomen op het tuincentrum en welk advies geef je de klant?

Ga met vier studiegenoten om de tafel zitten en brainstorm over welke verzorging de verschillende productgroepen nodig hebben. Noteer dit in de volgende tabel.

Welke verzorging denk je te moeten uitvoeren?	Waarom?

Inhoud

Voorwoord 5

Producten verzorgen en advies geven 6

1 Verzorging levende en harde materialen 9

2 Tuinplanten 10

3 Vijver, vissen en dierbenodigdheden 54

4 Harde tuinmaterialen 69

Producten verzorgen en advies geven 105

Bronnenoverzicht 106

---

1 Verzorging levende en harde materialen

Er zijn geen aparte opdrachten over dit onderwerp. In andere hoofdstukken zitten opdrachten die ook over dit onderwerp gaan.

---

2 Tuinplanten

Leerdoelen

Na het maken van de opdrachten kun je:

- de aandachtspunten bij het verzorgen van levende producten noemen;
- levende producten uitpakken, sorteren, schoonmaken enzovoort;
- levende producten klaarzetten voor de verkoop;
- levende producten zodanig verwerken dat de kwaliteit en houdbaarheid optimaal zijn;
- afval op de juiste wijze verwerken;
- alle producten controleren op houdbaarheid, kwaliteitsnormen enzovoort;
- de afwijkingen rapporteren volgens de juiste procedure;
- aspecten noemen met betrekking tot de verzorging van tuinplanten.

2.1 Opdrachten

Opdracht 2.1 Het verzorgen van de afdeling bomen

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je de bomen op de afdeling verzorgen.

Fig. 2.1
*Bomen blijven vaak
langere tijd in het
tuincentrum staan.*

Oriëntatie

De bomen in het tuincentrum worden niet altijd snel verkocht. Soms blijft een boom langer dan een jaar staan. Gedurende deze tijd moet de boom worden verzorgd.

Na deze opdracht weet je welke werkzaamheden je moet verrichten op de bomenafdeling, van het moment van aankomst van de bestelling tot de verkoop van de boom.

Kijk in een bedrijf rond op de bomenafdeling. Welke werkzaamheden zouden er volgens jou moeten worden uitgevoerd om de bomen goed te verzorgen?

Werkzaamheden op de bomenafdeling	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Uitvoering

De verzorging van bomen begint op het moment dat de bomen in het tuincentrum aankomen en eindigt op het moment van verkoop.

Formuleer een aantal vragen die je aan je begeleider kunt stellen over de uit te voeren verzorgingshandelingen. De vragen moeten worden gerubriceerd. De eerste drie rubrieken staan vermeld, de rest moet je zelf bedenken.

Onderdeel	Vragen
1 Controle van de bestelling	
2 Prijzen en etiketteren	
3 Wegzetten / inkuilen	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Vraag je begeleider of je nog belangrijke informatie mist en vul deze indien nodig aan.

Werk een dag op de bomenafdeling en voer de handelingen hiervoor uit.

Afsluiting

Maak een verslag over de verzorging op de bomenafdeling. Gebruik daarbij ook de ervaring die je hebt opgedaan bij het werken op de bomenafdeling.

Laat het werkstuk beoordelen door je begeleider.

Opdracht 2.2 Het verzorgen van bomen in de tuin

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je een boom verzorgen in de tuin.

Oriëntatie

Een boom moet na het planten worden verzorgd, om te voorkomen dat deze dood gaat of niet goed uitgroeit.

Geef een opsomming van handelingen die volgens jou moeten worden uitgevoerd om een boom in de tuin goed te verzorgen.

Handelingen boomverzorging in de tuin

Uitvoering

Snoeien is een van de handelingen die moet worden uitgevoerd. Zoek een bron waarin het snoeien van een boom goed wordt uitgelegd. Maak een samenvatting van deze tekst. Zorg ervoor dat je de belangrijkste onderdelen/handelingen vermeldt.

Volg een instructie over het snoeien van bomen. Noteer de belangrijkste aanwijzingen.

Aanwijzingen snoeien van bomen	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Zoek een jonge boom en teken de takken in de kroon. Geef aan welke takken er volgens jou uit moeten.

Maak op een A4 een informatiefolder voor de klant waarin je de belangrijkste aanwijzingen voor het snoeien van een boom weergeeft.

Afsluiting

Lever de folder ter beoordeling in bij je begeleider.

Opdracht 2.3 Het onderhouden van heesters

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je een heester snoeien.

Oriëntatie

'Hoe moet ik deze heester snoeien?' is een veel gehoorde vraag. Het snoeien van heesters is voor veel mensen een moeilijke klus. Schrijf op wat je weet over het snoeien van heesters.

De volgende punten weet ik al over het snoeien van heesters

Uitvoering

Zoek een bron waarin het snoeien van een heester wordt uitgelegd.

Maak een folder waarin je duidelijk uitlegt aan een klant hoe hij een heester moet snoeien. Zorg voor een overzichtelijk geheel.

Vergelijk de folders die jullie hebben gemaakt met elkaar en kies die folder uit die volgens jou het duidelijkst is voor de klant.

Volg een instructie over het snoeien van heesters. Schrijf de belangrijkste informatie op.
Vergelijk de folder die jij hebt gekozen met deze informatie en geef de verschillen aan.
Bespreek de verschillen met elkaar.
Pas de folder waar nodig aan.

Afsluiting

Snoi verschillende heesters zoals beschreven staat in de nieuwe folder. Laat je begeleider het resultaat controleren.

Opdracht 2.4 Het verzorgen van de afdeling heesters

Doel

Je kunt na het maken van deze opdracht de heesters in het tuincentrum verzorgen met betrekking tot het wegzetten en presenteren.

Oriëntatie

De manier waarop heesters worden weggezet en gepresenteerd is van invloed op de verkoop van de planten. Probeer onder woorden te brengen wat je verstaat onder het wegzetten van heesters en wat onder het presenteren van heesters.

Wegzetten van heesters	Presenteren van heesters

Fig. 2.2
*De presentatie van
 heesters is een belangrijk
 onderdeel van de verkoop
 van tuinplanten.*

Uitvoering

Ga naar twee verschillende tuincentra en vergelijk ze op de volgende punten.

- 1 Hoe worden de heesters in de vakken weggezet?

Tuincentrum:	Tuincentrum:

- 2 Welke informatie wordt bij de heesters opgehangen?

Tuincentrum:	Tuincentrum:

---

3   Neem de informatiegegevens over.

Tuincentrum:	Tuincentrum:

4   Hoe worden de heesters geprijsd en geëtiketteerd?

Tuincentrum:	Tuincentrum:

5   Hoe worden de heesters gepresenteerd?

Tuincentrum:	Tuincentrum:

-
- 6 Bekijk een van de presentaties wat beter en maak een tekening of foto hiervan. Beschrijf hoe de presentatie is vormgegeven. Let daarbij op de voorgrond, de achtergrond en de gebruikte materialen.

Tuincentrum:	Tuincentrum:

Afsluiting

Werk je aantekeningen uit in een werkstuk.

Geef duidelijk aan waarin de twee tuincentra van elkaar verschillen.

Lever het werkstuk in bij je begeleider.

Opdracht 2.5 Het onderhouden van coniferen

Doel

Na het maken van de opdracht kun je advies geven over hoe een conifeer in de tuin moet worden verzorgd.

Oriëntatie

Overleg in een kleine groep welke handelingen je moet verrichten om een conifeer in de tuin te verzorgen.

Schrijf met een blauwe kleur de gevonden antwoorden op een flip-over.

Uitvoering

Zoek met behulp van een bron uit hoe je een conifeer moet verzorgen in de tuin.

Schrijf de belangrijkste punten op en vergelijk deze met jouw antwoorden op de flip-over.

Punten die niet op de flip-over staan, schrijf je met een groene kleur erbij.

Afsluiting

Vergelijk de verschillende flip-overs en maak een totaalijst van verzorgingsonderdelen bij coniferen.

Opdracht 2.6 Het verzorgen van coniferen in het tuincentrum

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je aangeven hoe coniferen in het tuincentrum moeten worden verzorgd met betrekking tot het water geven.

Oriëntatie

Bespreek in een kleine groep welke werkzaamheden je moet verrichten om coniferen in het tuincentrum te verzorgen. Schrijf de werkzaamheden op een A4.

Uitvoering

Water geven is een van de werkzaamheden die je moet uitvoeren.

Ga naar een bedrijf en bekijk op de coniferenafdeling hoe de coniferen water krijgen. Zoek uit hoe het water geven wordt uitgevoerd.

Werk je bevindingen verder uit door goed te kijken en stel je vragen aan het personeel. Noteer dit kort op papier en maak er eventueel een tekening of foto bij.

Afsluiting

Werk je aantekeningen uit in een kort verslag en lever deze in bij je begeleider.

Opdracht 2.7 Het verzorgen van klimplanten, rozen en fruit in het tuincentrum

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je de productgroepen klimplanten, rozen en fruit in het tuincentrum verzorgen en weet je hoe de presentatie en opslag plaatsvindt.

Oriëntatie

Deze opdracht doe je in kleine groepen.

De opdracht is op te delen in kleine stukjes. Noteer in het schema uit welke onderdelen deze opdracht is opgebouwd. Noteer in de tweede kolom wanneer jullie de verschillende onderdelen van deze opdracht uit gaan voeren.

Onderdelen	Uitvoering

Bespreek de planning met jullie begeleider.

Zoek met je groepje uit wat precies een klimplant, rozenstruik en fruitboom is en uit welke plantenonderdelen deze planten bestaan. Verwerk de onderdelen zoals onderstam, ent, oculatieplaats, doornen, soort vruchten, type bloem en blad in de tekst.

Zoek ook een afbeelding van elke plantgroep.

Plaatje klimplant	Plantenonderdelen klimplant

Plaatje rozenstruik	Plantenonderdelen rozenstruik

Vragen	Antwoorden
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8

Vragen	Antwoorden
9	9
10	10

Organiseer met jullie begeleider dat jullie een tuincentrum kunnen bezoeken en daar vragen kunnen stellen aan de medewerker van de buitenafdeling die meer weet over klimplanten, rozen en fruit.

Kijk in het tuincentrum ook naar de presentatie van de klimplanten, rozen en fruitbomen.

Maak hieronder in een tekening het presentatiesysteem van de klimplanten, rozen en fruit duidelijk.

Presentatiesysteem klimplanten

Presentatiesysteem rozen

Presentatiesysteem fruit

Werk in je groepje jullie vragen en antwoorden uit.

Afsluiting

Bespreek nu samen met jullie studiegenoten en begeleider hoe de excursie is verlopen en loop samen jullie antwoorden door.

Lever de antwoorden van jullie groepje na afloop in bij jullie begeleider.

Opdracht 2.8 Het verzorgen van klimplanten door de klant

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je aan de klant uitleggen hoe hij de klimplanten na de aanschaf moet verzorgen.

Deze opdracht kun je met zijn tweeën uitvoeren.

Oriëntatie

In de volksmond worden alle planten die tegen een gevel of pergola groeien 'klimplanten' genoemd. Dit is echter niet juist, want er zijn klimplanten, slingerplanten en leiplanten.

Oriëntatie

Schrijf hieronder tien mogelijkheden waar rozen in en rondom het huis en de tuin kunnen worden verwerkt.

Mogelijkheden	Waar te vinden in en rondom het huis en de tuin
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Uitvoering

Zoek informatie over de verzorging van rozen in verschillende bronnen

Maak een folder van de verkregen informatie. In deze folder moet staan hoe een klant na aanschaf de rozen moet verzorgen zodat ze gezond blijven en blijven bloeien. Je kunt de folder op A4-formaat maken. Probeer te werken met duidelijke tekeningen met bijschriften.

Onderwerpen die in de folder behandeld moeten worden zijn:

- Standplaats
- Planttijd
- Plantwijze en -diepte
- Bemesting
- Snoeien, hoe en wanneer?

Houd er rekening mee dat je een onderscheid maakt tussen struikroos, stamroos, treurroos en een leiroos.

Afsluiting

Spreek een tijdstip af waarop alle folders aan de gehele groep worden gepresenteerd. Beoordeel samen welke folder de benodigde informatie geeft, die de klant begrijpt. Geef aan waarom jullie dit vinden. Let daarbij op de inhoud en de manier waarop de informatie wordt gegeven.

Lever daarna de folder in bij je begeleider ter beoordeling.

Opdracht 2.10 Het verzorgen van fruitbomen door de klant

Doel

Na het maken van de opdracht kun je uitleggen hoe de klant na de aanschaf van een fruitboom de plant moet verzorgen.

Oriëntatie

Er wordt onderscheid gemaakt tussen klein- en grootfruit. Zoek het verschil op tussen deze twee begrippen.

Kleinfruit	Grootfruit

Uitvoering

Fruitbomen kunnen in elke tuin staan. Als je ze goed verzorgd geven ze smakelijke vruchten. Een goede verzorging bestaat uit het juist planten en snoeien van de bomen. Zoek op hoe je fruitbomen moet planten en snoeien. Maak hierbij verschil tussen klein- en grootfruit.

Noteer wat je gevonden hebt.

Soorten kleinfruit	Plantwijze

Soorten kleinfruit	Plantwijze

Soorten grootfruit	Plantwijze

Soorten kleinfruit	Snoeiwijze

Soorten grootfruit	Snoeiwijze

Je gaat met je studiegenoten en begeleider naar een fruitkweker en krijgt uitleg over hoe fruitbomen moeten worden verzorgd en gesnoeid.

Maak van de excursie een verslag waarin duidelijk staat hoe jij een klant uitlegt hoe fruitbomen moeten worden verzorgd. Denk bij het maken van je verslag aan bevruchten, snoeien, dunnen, oogsten, bemesten en eventuele kans op ziekten.

Lever je verslag ter beoordeling in bij je begeleider.

Afsluiting

Spreek een tijdstip af waarop de hele groep aanwezig is.

Een groepje uit de klas speelt een rollenspel in de klas. Tijdens dit rollenspel komt een klant een fruitboom kopen in het tuincentrum en vraagt de tuincentrummedewerker om advies over de verzorging van de boom. De tuincentrummedewerker mag met een collega overleggen. Bereid het rollenspel met een groepje uit de klas voor. Degene in de klas die niet aan het rollenspel deelnemen kijken toe en schrijven hun bevindingen op papier. Na afloop van het rollenspel worden deze in de klas besproken.

Opdracht 2.11 Het onderhouden van eenjarige tuinplanten

Doel

Na het maken van de opdracht kun je aangeven hoe eenjarige tuinplanten moeten worden onderhouden.

Oriëntatie

Maak een kleine groep en bespreek welke handelingen moeten worden verricht bij het onderhouden van eenjarige planten. Schrijf de belangrijkste punten op.

Handelingen bij het onderhouden van eenjarige planten	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Uitvoering

Zoek uit hoe je eenjarige tuinplanten moet onderhouden. Bekijk welke punten worden vermeld.

Geef een korte omschrijving van alle handelingen, zodat een klant begrijpt wat je ermee bedoelt.

Maak er een folder van op een A4 dat als informatiebulletin voor de klant kan dienen. Bedenk eerst hoe je zo'n folder moet opbouwen en hoe de informatie moet worden vermeld.

Afsluiting

Hang jouw informatiefolder op naast die van de andere leerlingen. Beoordeel samen de verschillende folders. Kijk naast de inhoud ook naar de vormgeving.

Opdracht 2.12 Het verzorgen van eenjarige- en tweejarige tuinplanten in het tuincentrum

Doel

Na het maken van de opdracht kun je aangeven hoe de eenjarige en tweejarige tuinplanten in het tuincentrum worden verzorgd. Daarnaast weet je wat het verschil is tussen eenjarige en tweejarige tuinplanten.

Fig. 2.3

De afdeling eenjarige tuinplanten zorgt in het voorjaar voor veel kleur.

Oriëntatie

Volg een excursie naar een tuincentrum over de verzorging van eenjarige en tweejarige tuinplanten.

Bedenk een aantal vragen die je aan de rondleider zou willen stellen.

Vraag	Antwoord
1	
2	
3	
4	
5	

Vraag	Antwoord
6	
7	
8	
9	
10	

Uitvoering

Maak tijdens de excursie aantekeningen over het onderhoud en de kwaliteitscontrole van eenjarige en tweejarige planten, van aankomst op het bedrijf tot de aankoop door de klant.

Bekijk jouw vragen en stel een vraag waarop nog geen antwoord is gegeven tijdens de uitleg van de rondleider.

Noteer in het kort ook de vragen en de antwoorden van je medecursisten.

Probeer tijdens de excursie erachter te komen wat het verschil is tussen eenjarige en tweejarige tuinplanten.

Na de excursie verwerk je je gegevens op school. Verwerk de informatie op een overzichtelijke manier.

Afsluiting

Maak een verslag over het verzorgen van eenjarige en tweejarige planten en lever deze in bij je begeleider. In het verslag maak je een onderscheid tussen de kwaliteitscontrole (inclusief maatvoering) en de dagelijkse werkzaamheden die moeten worden verricht.

Lever het verslag in bij je begeleider voor controle.

Opdracht 2.13 Het verschil tussen eenjarige en tweejarige tuinplanten

Doel

Na het maken van de opdracht kun je aangeven wat het verschil is in de verzorging tussen eenjarige en tweejarige tuinplanten.

Deze opdracht mag je met zijn tweeën uitvoeren.

Oriëntatie

Wat is volgens jou het verschil tussen eenjarige en tweejarige planten?

Verschil eenjarige en tweejarige tuinplanten

Uitvoering

Welke verzorgingstips geef je een klant over eenjarige en tweejarige planten mee? Maak samen een kleine folder waarin de verzorging van eenjarige en tweejarige tuinplanten met eenvoudige tips voor de klant worden omschreven. De folder moet minimaal vijf tips bevatten en een duidelijk plaatje van een eenjarige en een tweejarige tuinplant.

Afsluiting

Vergelijk de folders in de groep en geef in twintig woorden aan welke volgens jullie het duidelijkst overkomt voor de klant.

Omschrijving in twintig woorden

Lever jullie folder in bij jullie begeleider.

Opdracht 2.14   Het onderhouden van vaste planten

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je aangeven hoe vaste planten onderhouden moeten worden.

Oriëntatie

Zoek een bron waarin het onderhouden van vaste planten wordt uitgelegd. Geef aan welke punten belangrijk zijn bij het onderhoud van vaste planten.

Belangrijke punten bij het onderhouden van vaste planten
1
2
3
4

Belangrijke punten bij het onderhouden van vaste planten
5
6
7
8
9
10

Uitvoering

Om de benodigde informatie te krijgen kun je naast lezen ook iemand interviewen. In deze opdracht ga je een hovenier interviewen die bekend is met het onderhouden van vaste planten.

Bedenk welke vragen je gaat stellen om de benodigde informatie te krijgen. Zet deze vragen op een A4-tje.

Neem het interview af en noteer de gegeven antwoorden. Vraag na het interview of je nog iets belangrijks vergeten bent te vragen. Zet deze informatie onder de antwoorden.

Vraag aan de hovenier of je het interview goed hebt gedaan en of er verbeteringen aan te brengen zijn. Noteer deze gegevens, zodat je bij een volgend interview niet dezelfde fouten maakt.

Afsluiting

Maak een kort verslag van het interview. Geef aan welke onderhoudswerkzaamheden moeten worden verricht en waarom.

Noteer hierna hoe je het interview hebt aangepakt, hoe het is verlopen en wat er te verbeteren valt.

Lever het verslag in bij je begeleider.

Opdracht 2.15 Het verzorgen van vaste planten in het tuincentrum

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je de vaste planten in het tuincentrum verzorgen.

Fig. 2.4
De vaste planten vormen
een aparte afdeling in het
tuincentrum.

Oriëntatie

Regel bij je begeleider om een dagje mee te kunnen helpen in een tuincentrum op de afdeling van de vaste planten.
Zet op papier hoe je dit denkt aan te pakken.

Plan van aanpak

Plan van aanpak

Uitvoering

Regel in het tuincentrum dat je een dagje mee mag helpen op de afdeling van de vaste planten.

Verricht zoveel mogelijk handelingen op deze afdeling.

Vraag aan je begeleider welke handelingen verricht moeten worden en waarom deze uitgevoerd moeten worden. Achterhaal welke handelingen in de lente, zomer, herfst en winter worden uitgevoerd.

Afsluiting

Maak een verslag over het verzorgen van vaste planten en lever deze in bij je begeleider. In het verslag moet een onderscheid gemaakt worden tussen de kwaliteitscontrole (inclusief maatvoering) en de dagelijkse werkzaamheden die verricht moeten worden in de verschillende seizoenen.

Opdracht 2.16 Het verschil tussen bollen, knollen en wortelstokken

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je aangeven wat het verschil is tussen bollen, knollen en wortelstokken. Daarnaast kun je de klant advies geven over de verzorging hiervan.

Oriëntatie

Voer deze opdracht met een studiegenoot uit.

Via jullie begeleider krijgen jullie enkele bollen, knollen en wortelstokken.

Zoek via informatiebronnen de verschillen op tussen een bol, een knol en een wortelstok. Omschrijf deze verschillen zodanig dat jullie goed aan anderen kunnen uitleggen wat de verschillen zijn.

Verschillen bollen/knollen/wortelstokken

Uitvoering

Jullie weten nu de verschillen tussen bollen, knollen en wortelstokken.

In deze groepen komen voorjaarsbloeiërs (vroeg en laat), zomerbloeiërs en herfstbloeiërs voor.

Welke verzorgingstips geven jullie de klant voor deze verschillende groepen mee?

Maak samen een schema waarin de verzorging van bollen, knollen en wortelstokken voor de klant wordt omschreven. Verwerk daarin ook de verzorging voor een voorjaarsbloeiër, een zomerbloeiër en een herfstbloeiër.

In het schema moet je de volgende punten uitwerken:

- planttijdstip;
- plantinstructie;
- combinatie met ander planten (denk aan vaste planten maar ook aan andere bol- en knolgewassen);
- verwilderen;
- vorstgevoelig of winterhard.

Afsluiting

Bekijk samen jullie schema en probeer in 25 woorden te omschrijven wat de belangrijkste overeenkomsten uit jullie schema zijn.

Bedenk hierbij dat de klant deze kennis in ieder geval moet hebben om bollen, knollen en wortelstokken op een juiste manier te verzorgen.

Lever jullie omschrijving in bij jullie begeleider.

Omschrijving in 25 woorden

Opdracht 2.17   Het onderhouden van een gazon

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je aangegeven hoe een gazon onderhouden moet worden.

Oriëntatie

Bestudeer informatie over het onderhouden van een gazon. Noteer de hoofdzaken.

Hoofdzaken onderhoud gazon
1
2
3
4
5
6
7

Uitvoering

Bekijk een boek over het verzorgen van een gazon.

Schrijf de verschillende onderhoudswerkzaamheden op.

Wanneer en hoe moeten de verschillende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd worden?

Onderhoudswerkzaamheden	Tijdstip van uitvoeren	Hoe uitvoeren

Bekijk een video over het onderhouden van een gazon.
Schrijf de verschillende onderhoudswerkzaamheden op.
Wanneer en hoe moeten de verschillende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd worden?

Onderhoudswerkzaamheden	Tijdstip van uitvoeren	Hoe uitvoeren

Vergelijk de antwoorden vanuit het boek en die van de video met elkaar.
Geef aan waar de verschillen zitten.
Zoek een verklaring voor de verschillen. Zet je antwoord op papier.

Afsluiting

Vergelijk de verschillen met de andere leerlingen. Probeer als groep een verklaring voor de verschillen te vinden.

Opdracht 2.18 Van zaaien tot kweken

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je uitleggen hoe het proces verloopt van het zaaien tot de opkweek van een gewas.

Oriëntatie

Deze opdracht doe je in kleine groepjes.

Zoek informatie over hoe het proces verloopt van het zaaien tot de opkweek van een gewas. Er zijn een aantal richtlijnen die bij het zaaien belangrijk zijn. Zoek deze richtlijnen op. Denk bij de richtlijnen aan de diepte van het zaaien, het zaaitijdstip, het licht of donker staan van het gezaaide welke aarde er moet worden gebruikt bij het zaaien, de temperatuur, het voorkiemen, het voorweken, de kiemkracht en hoe lang blijft de kiemkracht van het zaad behouden.

Maak van de gevonden richtlijnen een samenvatting tot vijf zaaregels.

Richtlijnen bij het zaaien

Zaairegels

Uitvoering

Jullie gaan een proef opstellen waarin je de verschillende fasen van het zaaiproces tot de opkweek van een gewas kunt volgen. Daarbij stellen jullie een aantal observatietijdstippen vast. Maak steeds een foto of tekening van de betreffende fase.

Maak een planning van de werkzaamheden. Kijk na afloop van deze opdracht wat er van je planning is uitgekomen. Ben je ervan afgeweken? Geef bij verschillen aan hoe deze zijn ontstaan.

Maak een folder van de verkregen informatie. De folder moet die informatie bevatten waar jullie, maar ook andere studiegenoten voldoende aan hebben om het zaaiproces tot de opkweek van een gewas te kunnen volgen. Als jullie vinden dat jullie nog te weinig informatie hebben, mogen jullie natuurlijk op zoek gaan naar meerdere bronnen.

Afsluiting

Lever de folder ter beoordeling in bij jullie begeleider.

Opdracht 2.19 Het oogsten van groenten en kruiden

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je aangeven hoe groenten en kruiden geoogst moeten worden.

Oriëntatie

Lees een artikel over groenten en/of kruiden. Vat de informatie in het kort samen.

Samenvatting

Uitvoering

Bij de onderhoudswerkzaamheden van groenten en kruiden is de oogst een belangrijk onderdeel. Naast het tijdstip van oogsten is het ook belangrijk om te weten welk deel van de plant geoogst moet worden. In deze opdracht moet je uitzoeken welk deel van de plant geoogst moet worden.

Delen die van groenten en kruiden kunnen worden gebruikt	
1	
2	
3	
4	
5	
6	

Zoek uit voor alle groenten en kruiden die je moet kennen welk deel wordt geoogst en op welk tijdstip (oogststadium).

Deel de planten in naar de verschillende delen die van de plant kunnen worden gebruikt.

Zet daar onder op welke manier ze worden gebruikt.

Zet deze informatie op een A4-tje.

Afsluiting

Maak een folder waarin de gegevens hiervoor zijn verwerkt. De bedoeling van de folder is dat klanten in een oogopslag kunnen zien welk deel van de groenten en kruiden gebruikt wordt en waarvoor.

Opdracht 2.20 Het onderhouden van kuipplanten in het tuincentrum

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je aangeven hoe kuipplanten in het tuincentrum moeten worden onderhouden.

Oriëntatie

Net als een- en twejarige tuinplanten komen kuipplanten vaak in het vroege voorjaar op het tuincentrum. Het is belangrijk dat er dan duidelijk bij deze planten wordt vermeld dat ze niet winterhard zijn.

Zoek via informatiebronnen op welke temperatuur kuipplanten nodig hebben om goed te kunnen groeien en bloeien. Kijk ook wat de informatiebronnen aanraden over het naar buiten brengen van de planten.

Temperatuuradvies kuipplanten

Uitvoering

Op het tuincentrum staan de kuipplanten vaak in de koude kas.

Ga na hoe deze plantengroep wordt gepresenteerd en hoe de verzorging op het tuincentrum plaatsvindt. Let op het geven van water, bemesting en snoei.

Omschrijving presentatie en verzorging van kuipplanten in het tuincentrum

---

Omschrijving presentatie en verzorging van kuipplanten in het tuincentrum

Maak een schets van een presentatie kuipplanten in het tuincentrum.

Geef in de schets aan hoe:

- de klantenrouting is;
- de aan en afvoer van materialen plaatsvindt;
- de kuipplanten water krijgen.

Zoek uit wanneer de kuipplantenaanvoer op een tuincentrum begint en wanneer de aanvoer van de kuipplanten stopt. Noteer hieronder je antwoord.

Begin en einde aanvoer kuipplanten

Afsluiting

Schrijf in vijf zinnen op hoe een kuipplanten presentatie moet worden onderhouden.

Het onderhouden van een kuipplantenpresentatie

Opdracht 2.21   Het verzorgen van kuipplanten door de klant

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je de klant advies geven over de verzorging van kuipplanten.

Voer deze opdracht met een studiegenoot uit.

Oriëntatie

Uit de subtropen komen een aantal planten die in Nederland als kuip- en orangerieplanten worden verkocht. Deze planten zijn kuipplanten en moeten vorstvrij overwinteren.

Omschrijf hieronder in jullie eigen woorden hoe jullie denken dat kuipplanten in de verschillende jaargetijden (lente, zomer, herfst en winter) moeten worden verzorgd.

Verzorging kuipplanten			
Lente	Zomer	Herfst	Winter

Uitvoering

Maak op een A4 een verzorgingstip over kuipplanten waarin de verzorging tijdens de vier seizoenen wordt uitgewerkt. Maak gebruik van de informatiebronnen en verwerk een plaatje in de verzorgingstip. Vergeet niet uit te zoeken hoe de kuipplanten de winterperiode moeten doorkomen.

Afsluiting

Spreek een tijdstip af waarop alle verzorgingstips voor kuipplanten worden gepresenteerd.

Maak samen met je studiegenoten een woordenweb van 25 woorden die in bijna alle verzorgingstips aan bod komen.

Woordenweb van 25 woorden voor de verzorging van kuipplanten

---

3 Vijver, vissen en dierbenodigdheden

Leerdoelen

Na het maken van deze opdrachten kun je:

- (niet) levende producten uitpakken;
- beschadigingen melden;
- afvalstoffen scheiden;
- (niet) levende producten monteren volgens montagevoorschrift;
- (niet) levende producten klaarzetten voor de verkoop;
- (niet) levende producten prijzen;
- prijsetiketten maken;
- productinformatie maken;
- producten controleren op kwaliteit, hoeveelheid enzovoort;
- afwijkingen rapporteren;
- voor vijvers de aandachtspunten bij onderhoud noemen;
- voor vissen de verzorgingsaspecten noemen;
- voor dieren en dierbenodigdheden de verzorgingsaspecten noemen;
- vissen en andere huisdieren voeren.

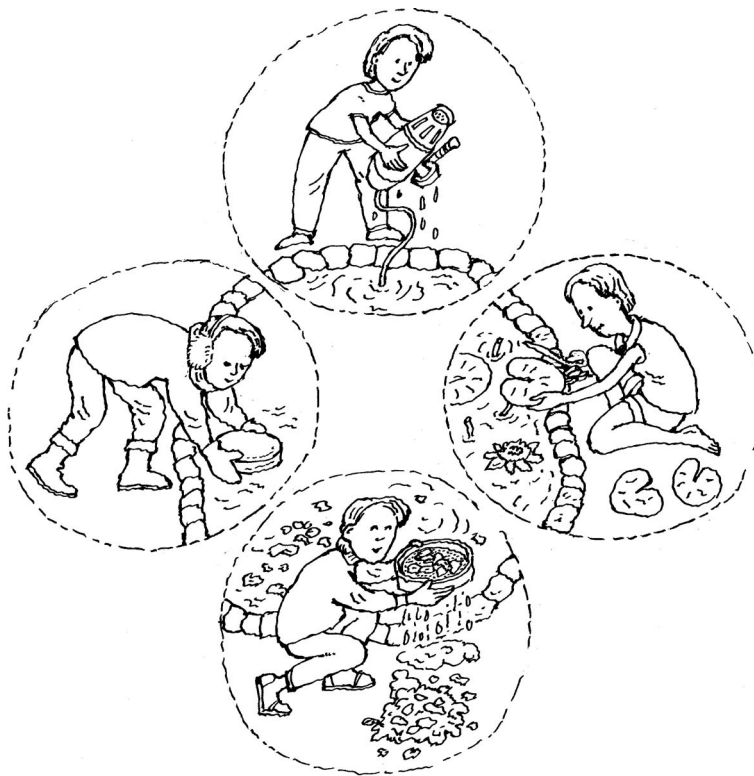
3.1 Opdrachten

Opdracht 3.1 Vijverproblemen en vijveronderhoud

Doel

Fig. 3.1

Een vijver moet je gedurende het hele jaar goed onderhouden.

Na het maken van deze opdracht kun je aangeven:

- hoe vijverproblemen kunnen worden opgelost;
- hoe een klant de vijver en zijn toebehoren het hele jaar moet verzorgen.

Oriëntatie

Bekijk een video over de verzorging van een vijver. Noteer hierna vijf problemen die zich bij de verzorging van een vijver kunnen voordoen.

Vijverproblemen
1
2
3
4
5

Vergelijk jouw punten met die van een medestudent. Bespreek de punten die verschillen.

Uitvoering

Gebruik voor de oplossing van de vijverproblemen drie internetsites. Maak een verslag waarin je per site aangeeft wat de oplossingen voor de vijf vijverproblemen zijn. Vergelijk de verschillende oplossingen die je bent tegengekomen met elkaar en geef er je oordeel over. Noteer in de volgende tabel de juiste oplossing voor elk vijverprobleem.

Vijverprobleem	Oplossing
1	
2	
3	
4	
5	

Zoek een internetsite waarin de onderhoudswerkzaamheden van de vijver en de toebehoren worden uitgelegd. Noteer de belangrijkste punten op een A4. Deel de werkzaamheden in per jaargetijde.

Maak een schema van deze onderhoudswerkzaamheden, waarin de verschillende jaargetijden duidelijk zijn weergegeven.

Afsluiting

Lever het werk ter beoordeling bij je begeleider in.

Opdracht 3.2   Werkzaamheden op de vijverafdeling

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je de verschillende werkzaamheden op de vijverafdeling uitvoeren.

Oriëntatie

Noteer in de linkerkolom wat volgens jou de drie belangrijkste onderwerpen van deze opdracht zijn. Noteer in de tweede kolom wat je al van het onderwerp afweet.

Belangrijkste onderwerpen	Weet ik al van deze onderwerpen
1	
2	
3	

Nadat je deze opdracht hebt afgesloten, noteer je hierna de dingen die je erbij hebt geleerd.

Erbij geleerd

Uitvoering

Ga helpen bij het uitvoeren van de verschillende werkzaamheden op de vijverafdeling. Noteer tijdens het werk de werkzaamheden die je moet verrichten. Maak daarin onderscheid tussen de soorten werkzaamheden die in de tabel staan vermeld.

Werkzaamheden
Werkzaamheden bij binnenkomst van de producten.
Werkzaamheden bij het verkoopklaar maken van de producten.

Werzaamheden
Werzaamheden bij het adviseren van een klant.
Werzaamheden bij de verzorging van de afdeling.

Werzaamheden
Werzaamheden bij de verzorging van waterplanten.

Afsluiting

Vraag je begeleider of je alle werkzaamheden hebt ingevuld en niets hebt vergeten.
Vul bij de oriëntatie in wat je erbij hebt geleerd.

Opdracht 3.3   Het verzorgen van vissen in het tuincentrum

Doel

Na het uitvoeren van deze opdracht kun je aangeven hoe vissen in het tuincentrum moeten worden verzorgd.

Deze opdracht mag je met zijn tweeën uitvoeren.

Oriëntatie

Maak samen een opsomming van twintig woorden van zaken die volgens jullie belangrijk zijn voor een goede verzorging van vissen in het tuincentrum.

Verzorging van vissen (opsomming van 20 woorden)

Uitvoering

Ga naar twee bedrijven waar vissen voor de vijver en voor aquaria worden verkocht en vergelijk de volgende punten:

- plaats van de voorraadbakken;
- vorm en kleur van de voorraadbakken;
- temperatuur presentatieplaats van de vissen;
- lichthoeveelheid presentatieplaats van de vissen;
- het hoe en hoe vaak schoonmaken van de voorraadbakken en aquaria;
- waterverversing (filters en dergelijke);
- welke vissen bij elkaar kunnen leven.

Noteer jullie bevindingen in de tabel hierna.

Vergelijkingspunten	Naam bedrijf:	Naam bedrijf:
Plaats van de voorraadbakken		
Vorm en kleur van de voorraad- bakken		

Vergelijkingspunten	Naam bedrijf:	Naam bedrijf:
Temperatuur presentatieplaats		
Lichthoeveelheid presentatieplaats		
Schoonmaken voorraadbakken en aquaria		
Waternieuwversing		
Vissen bij elkaar		

Aan de hand van de gegevens hiervoor kun je nagaan welke verzorgingswerkzaamheden een tuincentrummedewerker op de afdeling waar vijvers en aquaria met alle benodigdheden worden verkocht moet uitvoeren. Noteer hieronder de werkzaamheden.

Verzorgingswerkzaamheden op de vijverafdeling

Verzorgingswerkzaamheden op de vijverafdeling

Afsluiting

Noteer jullie vergelijkingspunten op een flip-over.

Besprek met jullie begeleider de punten die alle groepen hebben genoteerd.

Lever na afloop jullie vergelijkingspunten in bij jullie begeleider.

Opdracht 3.4 Het verzorgen van vissen door de klant

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je de klant advies geven over de verzorging van vissen in een vijver en in een aquarium.

Oriëntatie

Het verzorgen van vissen lijkt eenvoudig, maar is best lastig. Waaruit denk je dat de verzorging van vissen in een vijver of aquarium bestaat? Noteer hieronder je antwoord.

De verzorging van vissen in een vijver of aquarium bestaat uit:

Uitvoering

Vergelijk de verzorging van vissen in een vijver en in een aquarium. Haal de benodigde informatie uit boeken, tijdschriften en van internet.

Noteer hieronder je bevindingen

Aandachtspunten verzorging vissen in een vijver	Aandachtspunten verzorging vissen in een aquarium

Maak een verzorgingstip voor de vissen in de vijver voor het hele jaar. Je mag uitgaan van een gezonde vijver waar de waterconditie van in orde is.

Denk daarbij aan de volgende punten:

- Verwerk in de verzorgingstip de verschillende maanden van het jaar met de verzorging van de vissen in de vijver die dan moet plaatsvinden.
- Hoe behoud je een juiste verhouding van waterplanten en vissen?
- Wanneer verricht je bepaalde werkzaamheden aan de vijver om de juiste conditie van de vissen te behouden en wanneer stop je juist met bepaalde werkzaamheden?
- Hoe houd je de conditie van waterplanten en vissen in de gaten?

- Hebben de weersomstandigheden in bepaalde maanden nog invloed op de conditie van de vissen in de vijver.?
- Heeft de lichthoeveelheid in een vijver invloed op de conditie van de vissen?

Maak voor de verzorging van vissen in een aquarium een tien-stappenplan dat je aan klanten voor de verzorging van het aquarium kunt meegeven. Noteer het tien-stappenplan op een A4.

Kijk of de tips voor de vijvervissen en die voor aquariumvissen overeenkomsten hebben. Noteer deze punten.

Afsluiting

Lever de verzorgingstip en het tien- stappenplan met het overzicht van de overeenkomsten ter beoordeling in bij je begeleider.

Opdracht 3.5 Advies en presentatie van dierenbenodigdheden zoals behuizing en voedingsproducten voor verschillende diersoorten

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je aangeven welke verzorgingsproducten voor behuizing en voeding de klant nodig heeft voor een bepaalde diersoort.

Oriëntatie

Bezoek verschillende bedrijven waar dierenbehuizing en voedingsproducten worden verkocht en vul de volgende tabel in.

Diersoort	Behuizingsmogelijkheid	Voeding	Speelattributen
Grote hond			
Kleine hond			
Kat			
Vogel			
Cavia			
Chinchilla			
Muis			

Diersoort	Behuizingsmogelijkheid	Voeding	Speelattributen
Tamme rat			
Konijn			

Uitvoering

Je moet als verkoper klanten advies geven over de verzorging van verschillende diersoorten.

Kies een diersoort uit. Maak een collage over deze diersoort. Werk in de collage de volgende onderwerpen: uit:

- verzorging behuizing;
- inrichting behuizing en plaatsing;
- voedingspatroon/voedingsmogelijkheden;
- speelmogelijkheden;
- juiste manier van vastpakken van het dier;
- het gezond houden van deze diersoort en de controle hierop.

Afsluiting

Alle collages worden opgehangen

In tweetallen zoek je van de verschillende diersoorten de overeenkomsten op.

Noteer hieronder de overeenkomsten bij de diersoorten. Let op de eerdergenoemde punten.

Overeenkomsten van de verschillende diersoorten:

Overeenkomsten van de verschillende diersoorten:

Bespreek jullie bevindingen in de hele groep.

---

4 Harde tuinmaterialen

Leerdoelen

Na het maken van deze opdrachten kun je:

- niet levende producten uitpakken;
- beschadigingen melden;
- afvalstoffen scheiden;
- niet levende producten monteren volgens montagevoorschrift;
- niet levende producten klaarzetten voor de verkoop;
- niet levende producten prijzen;
- prijsetiketten maken;
- productinformatie maken;
- producten controleren op kwaliteit, hoeveelheid enzovoort;
- afwijkingen rapporteren;
- over tuinhout, bestratingsmaterialen, ornamenten, verlichting en gereedschappen de aandachtspunten bij onderhoud noemen;

4.1 Opdrachten

Opdracht 4.1 Verzorging en presentatie van tuinhout

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je de dagelijkse verzorging op de afdeling voor tuinhout omschrijven. Daarnaast kun je tuinhout op het bedrijf presenteren, opbergssystemen omschrijven en labels, keurmerken en garantie die van toepassing zijn op tuinhout benoemen.

Fig. 4.1

Afdeling tuinhout op een
tuincentrum.

Oriëntatie

Deze opdracht kun je opdelen in kleine stukjes. Schrijf in het schema uit welke onderdelen deze opdracht is opgebouwd. Zet in de tweede kolom wanneer je de verschillende onderdelen van deze opdracht uit gaat voeren. Als je het onderdeel hebt uitgevoerd geef je dit in de derde kolom met een kruis aan.

Onderdelen	Uitvoering	Uitgevoerd

Maak met je studiegenoten een begrippennet waarbij de kennis van tuinhout centraal staat.

Onderstreep na afronding van deze opdracht de woorden die je bij de uitvoering bent tegengekomen.

Uitvoering

Zoek op internet een aantal sites over de keurmerken en maak een onderscheid tussen de feiten en de meningen die op de site voorkomen. Schrijf de feiten in de linkerkolom en de meningen in de rechterkolom.

Feiten	Meningen

Feiten	Meningen

Geef je begeleider een mondelinge toelichting waarin duidelijk wordt waarom jij iets een feit of een mening vindt.

Volg een les over het onderwerp tuinhout. Maak tijdens de les aantekeningen. Maak vervolgens een folder van de verkregen informatie. De folder moet voldoende informatie geven over de verzorging en presentatie van tuinhout, de labels en de keurmerken. Als je vindt dat je nog te weinig informatie hebt, mag je natuurlijk op zoek gaan naar meer bronnen.

Bezoek bijvoorbeeld een bedrijf waar tuinhout te koop is.

Afsluiting

Lever de folder ter beoordeling in bij je begeleider.

Opdracht 4.2 Bevestigingsmethoden en beschermingsmiddelen van tuinhout

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je omschrijven welke handelingen de klant moet verrichten bij de aanleg en het onderhoud van tuinhout.

Oriëntatie

Deze opdracht voer je met twee studiegenoten uit.

Om te zorgen dat alles op tijd af is, is het maken van een goede planning belangrijk. Je legt in een planning niet alleen vast wanneer er iets moet gebeuren, maar ook wie het moet uitvoeren. Daarnaast geef je ook aan wat er gedaan moet worden en waar het plaats moet vinden.

Kortom, de vier W's: Wie? Wat? Waar? Wanneer?

Wie	Wat	Waar	Wanneer

Ieder van jullie verzamelt en leest een ander artikel of een andere folder over de aanleg en het onderhoud van tuinhout en noteert de hoofd- en bijzaken die in zijn of haar artikel genoemd worden op een overzichtelijke manier.

Overzicht van de hoofd- en bijzaken:

Hoofdzaken over tuinhout	Bijzaken over tuinhout

Maak met elkaar een totaaloverzicht van de hoofd- en bijzaken die jullie afzonderlijk hebben opgeschreven.

Fig. 4.2
Houtdecor.

Gezamenlijk overzicht van de hoofd- en bijzaken:

Hoofdzaken over tuinhout	Bijzaken over tuinhout

Uitvoering
Bereid samen een interview voor over de aanleg en onderhoud van tuinhout. Neem vervolgens het interview af bij iemand die werkt op een tuinhoutafdeling.

Maak een folder van de verkregen informatie. Deze folder moet die informatie bevatten waar jullie, maar ook andere studiegenoten voldoende aan hebben om te weten hoe je tuinhout kunt aanleggen en hoe je het het beste kunt onderhouden. Als jullie vinden dat jullie nog te weinig informatie hebben, mogen jullie natuurlijk op zoek gaan naar meer bronnen.

Afsluiting

Geef jullie begeleider een mondelinge toelichting op jullie folder.

Opdracht 4.3   Presentatiemogelijkheden en verkoop van bestratingsmaterialen

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je de verkoop van bestratingsmaterialen stimuleren door een goede productpresentatie.

Oriëntatie

Klanten zien graag voorbeelden van bestratingsmaterialen. Het tuincentrum zal de bestratingsmaterialen aan de klant presenteren. Dit kan op verschillende manieren worden gedaan. In deze opdracht leer je hier meer over.

Fig. 4.3

Niet alle tuincentra hebben zo'n grote afdeling bestratingsmaterialen.

Lees een artikel uit een vakblad over de presentatiemogelijkheden en opbergsystemen van bestratingsmaterialen. Noteer op een overzichtelijke manier de hoofd- en bijzaken die in het artikel worden genoemd.

Overzicht van hoofd- en bijzaken presentatiemogelijkheden bestratingsmaterialen	

Bestudeer een boek waarin de presentatiemogelijkheden en opbergssystemen van bestratingsmaterialen worden behandeld. Maak een checklist op basis waarvan je de presentatie en verkoop van bestratingsmaterialen in een bedrijf kunt beoordelen.

Goede punten presentatie	Minder goede punten presentatie
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5

Wat zou er volgens jou verbeterd kunnen worden en hoe zou je dit aanpakken? Maak hier er een memo van, waarin je puntsgewijs aangeeft wat er veranderd moet worden en hoe.

Afsluiting

Bespreek de memo met je begeleider.

Opdracht 4.4 Het onderhouden van bestratingen

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je uitleggen hoe een bestrating onderhouden moet worden.

Oriëntatie

Na de aanleg van een bestrating zal deze moeten worden onderhouden. Welke onderhoudsmaatregelen zou je moeten uitvoeren, denk je?

Onderhoudsmaatregelen voor bestratingen	
1	
2	
3	
4	
5	
6	

Vergelijk jouw antwoorden met een klasgenoot. Vul jouw lijst aan met gegevens van elkaar.

Lees een boek over het onderhouden van bestratingen. Noteer de handelingen die je moet verrichten. Beschrijf waarvoor deze dienen en hoe je de handelingen moet uitvoeren.

Handelingen voor het onderhouden van bestrating

Bekijk de volgende problemen en geef een juist advies:

Probleem	Jouw advies
1 Hoe krijg ik het zand van mijn klinkers met een top laag van split ?	
2 Hoe kan ik mijn geslepen tegels het best onderhouden?	
3 Hoe kan ik het gras dat in de voegen groeit het best verwijderen?	
4 Hoe zijn algen het best te bestrijden op een bestrating die lang nat blijft na een regenbui.	
5 Een stukje van de bestrating ligt in de schaduw. Hoe kan ik het mos het best bestrijden?	
6 Ik wil het meeste onkruid tussen de tegels weghalen. Alles hoeft niet brandschoon te worden, een beetje onkruid vind ik goed. Wat kan ik het beste doen?	

Afsluiting

Bespreek de adviezen met een klasgenoot. Probeer bij verschillende adviezen tot een gezamenlijk advies te komen.

Opdracht 4.5 De presentatiemogelijkheden van ornamenten

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je de verschillende presentatiemogelijkheden van ornamenten opnoemen en beoordelen.

Deze opdracht voer je met drie studiegenoten uit.

Oriëntatie

Ornamenten worden in het tuincentrum verkocht. Daarbij worden de ornamenten in speciale hoekjes gepresenteerd. De natuurlijke omgeving speelt een belangrijke rol.

Fig. 4.4

Vaak worden de beelden als een groep gepresenteerd.

Ieder leest een artikel uit een vakblad over presentatiemogelijkheden en noteert de hoofdzaken die in het artikel voorkomen.

Hoofdzaken presentatie tuinornamenten

Bespreek met elkaar de hoofdzaken die jullie opgeschreven hebben.

Uitvoering

Bekijk op een bedrijf de presentatie van ornamenten. Kies twee presentaties uit. Geef antwoord op de volgende vragen:

Vragen
<ul style="list-style-type: none">
– Welke ornamenten worden gepresenteerd?
– Van welke materialen zijn de ornamenten gemaakt?
– Hoe ziet de presentatie er uit? Kijk naar de plaats op het tuincentrum; hoe is de achtergrond; hoe is de voorgrond; hoe is de samenstelling van de presentatie?
– Maak een schets van de presentatie, zodat je thuis bij het uitwerken nog precies weet wat er gepresenteerd is.
– Zijn er volgens jou verbeteringen aan te brengen in de presentatie? Leg uit wat verbeterd kan worden en waarom je vindt dat dit verbeterd moet worden. Een tekening zou het een en ander kunnen verduidelijken.

Als je het nodig vindt, mag je natuurlijk extra bronnen raadplegen.

Maak een wandcollage van deze twee presentaties, waarin de vragen zijn verwerkt.

Afsluiting

Presenteer jullie wandcollage aan de rest van de klas.

Opdracht 4.6 De werkzaamheden op de afdeling ornamenten

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je de werkzaamheden op de afdeling ornamenten uitvoeren.

Oriëntatie

De afdeling ornamenten moet evenals andere afdelingen op het tuincentrum verzorgd worden. Daarbij moet je denken aan het prijzen, het schoonhouden van de afdeling en de plaatsing van de ornamenten.

Volg een excursie naar een tuincentrum over de verzorging van ornamenten. Bedenk een aantal vragen die je aan de rondleider zou willen stellen.

Vraag
1
2
3
4
5

Uitvoering

Maak tijdens de excursie aantekeningen over de te verrichten werkzaamheden op de afdeling ornamenten.

Bekijk of jouw vragen al zijn behandeld tijdens de uitleg van de rondleider. Stel vragen waarop nog geen antwoord is gegeven. Noteer in het kort ook de vragen van andere klasgenoten en de antwoorden die hierop gegeven worden.

Ga met behulp van je notities zelf de werkzaamheden op de afdeling tuinornamenten uitvoeren.

Afsluiting

Besprek de werkzaamheden met je begeleider en noteer welke aspecten je al goed kunt en welke je nog kunt verbeteren.

Goed	Te verbeteren

Opdracht 4.7   Het onderhoud van ornamenten

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je beschrijven en aan de klant uitleggen hoe ornamenten onderhouden moeten worden. Daarnaast weet je hoe ornamenten ouder gemaakt kunnen worden.

Oriëntatie

Het onderhouden van ornamenten is belangrijk voor de klant. Vaak zijn de ornamenten duur, waardoor onderhoud is gewenst. Het materiaal moet jaren mee kunnen.

Wat versta jij onder het onderhoud van een ornament?

Onderhoud van een ornament houdt in:

Uitvoering

Bestudeer een boek waarin het onderhoud van ornamenten wordt behandeld. Schrijf bij elke paragraaf één vraag op. Ruil je vragen met die van een studiegenoot. Maak elkaars vragen en bespreek samen de antwoorden. Als jullie het over een antwoord niet eens kunnen worden, zoek je in het boek samen het juiste antwoord op.

Vertel in eigen woorden hoe de verschillende ornamenten onderhouden moeten worden. Maak daarvoor een tabel waarin de materiaalsoorten vermeld worden, met daarachter het specifieke onderhoud. Schrijf erbij welke materialen hiervoor kunnen worden gebruikt en welke materialen hiervoor op het tuincentrum worden verkocht. Maak de tabel zo dat je er tijdens de verkoop in het tuincentrum iets aan hebt. Als je vindt dat je nog te weinig informatie tot je beschikking hebt, mag je natuurlijk op zoek gaan naar meer bronnen.

Materiaalsoort	Onderhoud

Vorm samen met twee andere klasgenoten een groep. Speel samen een rollenspel, waarbij een van jullie de verkoper is, de ander de klant en de derde is toehoorder. De toehoorder let goed op hoe het gesprek verloopt en of de verkoper er in slaagt om het product te verkopen. De verkoper moet gerichte vragen stellen om de koopwens van de klant helder te krijgen.

Speel de volgende situaties na. Na de bespreking van het verkoopgesprek wisselen jullie van rol, zodat iedereen een keer verkoper, een keer klant en een keer toehoorder is geweest.

Situaties:
1 Een klant wil informatie over het onderhouden van een ornament dat hij vorige maand heeft gekocht.
2 Een klant wil het betonnen beeld wel kopen, maar hij vindt het beeld veel te wit en veel te nieuw.
3 Een klant koopt een houten beeld. Wat adviseer jij over het onderhoud?

Elk verkoopgesprek wordt doorgesproken op de volgende punten:

- vragen stellen;
- luisteren;
- verkooptechniek;
- juiste productinformatie.

Jullie begeleider noteert de belangrijkste aandachtspunten.

Afsluiting

Loop samen de opgeschreven aandachtspunten nog eens een keer door. Welke punten kunnen worden verbeterd? Noteer deze aandachtspunten, zodat je die kunt gebruiken bij een volgend verkoopgesprek.

Opdracht 4.8 Het aanleggen en onderhouden van buitenverlichting

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je aangeven hoe de klant een buitenverlichting kan aanleggen en hoe hij zijn verlichting moet onderhouden.

Oriëntatie

Bezoek verschillende bedrijven waar buitenverlichting verkocht wordt en ga na op welke verschillende manieren deze buitenverlichting kan worden toegepast. Denk hierbij aan mogelijkheden in de tuin bijvoorbeeld in en rond de vijver of voor paden, met of zonder stroom enzovoort.

Kijk ook eens naar de mogelijkheden van verschillende verlichtingaansluiting zoals bewegingsmelders zodat je verlicht thuis kunt komen en s avonds met een aanspringende lamp in het licht je fiets in de schuur kunt zetten.

Noteer hieronder de verschillende toepassingsmogelijkheden.

Toepassingsmogelijkheden van buitenverlichting:

Uitvoering

Kies van de toepassingen hiervoor één mogelijkheid uit en werk deze uit in de vorm van een verslag.

In het verslag moeten de volgende punten aan bod komen:

- 1 welke lamp het betreft;
- 2 toepassingsmogelijkheden voor de klant;
- 3 aanleg advies voor de klant denk eraan dat de lamp veilig moet worden aangelegd. Misschien moet er een installatiebedrijf aan te pas komen;
- 4 een schets met bedrading, bevestigingspunten en veilige stroom aan en afvoer;
- 5 plaatsing van de lamp (waar moet de klant rekening mee houden?);
- 6 onderhoud van de lamp en armatuur (zowel in de zomer als in de winter).

Afsluiting

Vergelijk de verslagen in de groep en maak een top 10 van de meest toegepaste buitenverlichting op dit moment. Motiveer hoe je tot deze top 10 bent gekomen. Noteer daarna of deze buitenverlichting door een klant zelf kan worden aangelegd of dat een erkende installateur voor de veiligheid de lamp moet aanleggen.

Top tien buitenverlichting:	Aansluiting door klant of door erkend installateur
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Lever het verslag en de top 10 in bij je begeleider.

Opdracht 4.9   Monteren en verkoopklaar maken van gereedschappen en machines

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je gereedschappen en machines monteren volgens montagevoorschriften en verkoopklaar maken.

Oriëntatie

Voer deze opdracht met een studiegenoot uit.

In jullie latere beroep is er niet altijd een begeleider in de buurt die voor jullie werk een planning maakt. Je moet dus ook zelf je werk kunnen plannen. Geef bij deze opdracht aan wanneer jullie beginnen en wanneer jullie de opdracht af gaan sluiten. Kijk na afloop van de opdracht wat er van de planning is uitgekomen. Geef bij verschillen aan hoe deze zijn ontstaan.

Verdeling onderdelen van de opdracht	Aanvangsdatum	Afsluitingsdatum

Noteer in de linkerkolom wat volgens jullie de drie belangrijkste onderwerpen van deze opdracht zijn. Noteer in de tweede kolom wat jullie al van het onderwerp afweten.

Onderwerpen	Weten we al
1	
2	
3	

Haal een pen uit elkaar, maak een montagevoorschrift en laat een klasgenoot de pen volgens jouw voorschrift in elkaar zetten. Als het niet lukt bespreek dan of het aan je klasgenoot ligt of aan je montagevoorschrift. Je mag ook een ander apparaatje voor deze oefening gebruiken zoals een klokje of een fietsbel.

Montagevoorschrift balpen

Uitvoering

Verzamel samen een aantal montagevoorschriften van gereedschappen en machines. Breng een ordening aan in deze voorschriften en maak een inventarisatielijst waarop jullie de bruikbaarheid van de montagevoorschriften kunnen beoordelen. Kijk naar de overeenkomsten en welke zaken ontbreken.

Inventarisatielijst		
Onderdelen montagevoorschriften:	Bruikbaar:	Onnodig:

Maak een overzichtelijk schema waaruit een montagevoorschrift moet bestaan.

Schema onderdelen montagevoorschrift

Ga op jullie stage adres of bij een Doe-Het-Zelfwinkel na welke gereedschappen en machines een duidelijke montagevoorschrift bevatten en daardoor eenvoudig te monteren zijn en welke producten dat absoluut niet bevatten.

Maak samen een overzicht welke producten goede en slecht bruikbare montagevoorschriften bevatten. Bijvoorbeeld wat is het verschil tussen geschreven, getekende of geschreven en getekende montagevoorschriften?

Producten (machines en gereedschappen)	Goed montagevoorschrift	Slecht montagevoorschrift

Afsluiting

Laat het werk door jullie begeleider controleren. Noteer de onderdelen waarvan jullie begeleider vindt dat jullie die voldoende beheersen in de eerste kolom. Noteer in de tweede kolom de onderdelen die jullie nog kunnen verbeteren.

Voldoende	Verbeteren

Voldoende	Verbeteren

Kijk nu bij de oriëntatie wat er van de planning is uitgekomen en geef bij verschillen aan hoe deze zijn ontstaan.

Nadat de opdracht is afgesloten, noteren jullie de dingen die je erbij hebt geleerd.

Bijgeleerd over het monteren en verkoopklaar maken van gereedschappen en machines

---

Opdracht 4.10 Het onderhoud van gereedschappen en machines

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je onderhoud verrichten aan machines en gereedschappen die in de verhuur zijn.

Oriëntatie

Deze opdracht is op te delen in kleine stukjes. Noteer in het schema uit welke onderdelen deze opdracht is opgebouwd. Noteer in de tweede kolom wanneer je de verschillende onderdelen van deze opdracht uit gaat voeren.

Onderdelen	Datum uitvoering

Schrijf alle woorden op die bij je opkomen als je aan het onderhoud van machines en gereedschappen denkt. Geef minimaal twintig woorden.

Bij het onderhoud van machines en gereedschappen denk ik aan:

Bij het onderhoud van machines en gereedschappen denk ik aan:

Uitvoering

Volg een instructie over het onderhoud van machines en gereedschappen. Maak tijdens de instructie aantekeningen van de belangrijkste punten.

Onderhoud van machines en gereedschappen

Onderhoud van machines en gereedschappen

Ga vervolgens onder begeleiding gereedschap slijpen, een kooimaaiër afstellen of iets anders doen dat van toepassing is. Let daarbij goed op de aanwijzingen van jullie begeleider. Maak een overzicht van de belangrijkste aandachtspunten.

Afsluiting

Op een afgesproken tijdstip geef je aan je begeleider een demonstratie.

Opdracht 4.11 Een werkplan maken

Doel

Na het maken van deze opdracht kun je de werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd, overzien en kun je een werkplan maken voor het verzorgen van gereedschappen en machines op de afdeling.

Oriëntatie

Noteer alles wat je al weet van het overzicht hebben over de werkzaamheden en het maken van een werkplan.

Weet ik al

Weet ik al

Geef in de eerste kolom aan wanneer je aan de opdracht begint en wanneer je de opdracht af gaat sluiten volgens je planning. Geef na afloop van de opdracht in de tweede kolom aan hoe de uitvoering werkelijk is gelopen.

	Planning	Werkelijk
Beginnen		
Afsluiten		

Geef bij verschillen de mogelijke oorzaken aan.

Uitvoering

Vraag bij je Beroeps Praktijk Vormingsbedrijf (BPV-bedrijf) of een Doe-Het-Zelfwinkel of je een interview af mag nemen en of zij je wat willen vertellen over de verzorging van gereedschappen en machines.

Bereid een interview voor over hoe je overzicht krijgt over de werkzaamheden, met welke omstandigheden je rekening moet houden en hoe je een werkplan maakt voor het verzorgen van gereedschappen en machines.

Bereid je bezoek voor door tien vragen te bedenken. Noteer de vragen in de linkerkolom. De antwoorden van het bedrijf zet je in de rechterkolom.

Laat voordat je het bezoek aflegt de vragen aan je begeleider zien.

Neem het interview af.

Vraag	Antwoord
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

Vraag	Antwoord
9	
10	

Maak op basis van de informatie uit het interview een werkplanning van de werkzaamheden voor het verzorgen van gereedschappen en machines op de afdeling in het tuincentrum.

Afsluiting

Ga tot slot met een klasgenoot aan tafel zitten. Bekijk elkaars uitwerkingen van de opdracht goed. Geef vervolgens op de volgende manier commentaar:

- noem eerst drie goede punten van het werk van je klasgenoot;
- noem daarna drie punten waarop verbetering mogelijk is.

Verwerk deze opmerkingen in je werkplanning en lever de werkplanning in bij je begeleider.

Noteer na het uitvoeren van de opdracht de dingen die je erbij hebt geleerd.

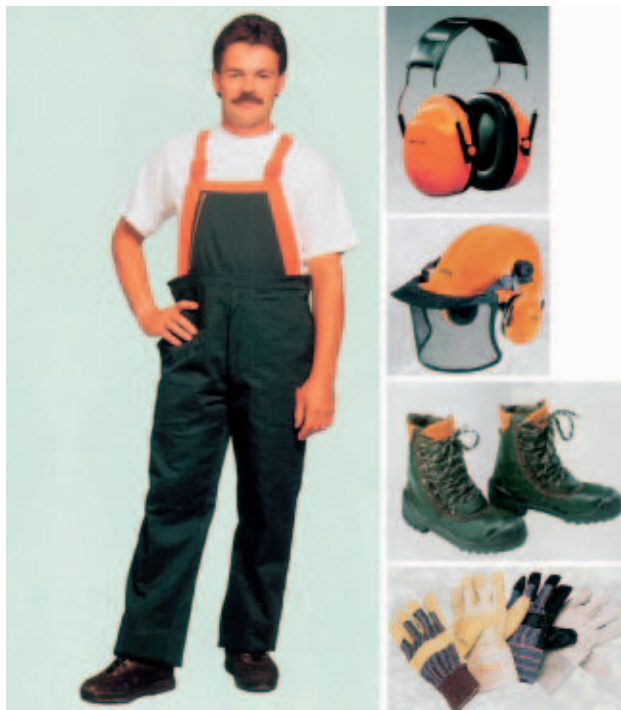
Bijgeleerd over het overzicht hebben van werkzaamheden en de planning ervan

Geef in de rechter kolom bij het onderdeel oriëntatie aan hoe de uitvoering werkelijk is gelopen. Geef bij verschillen de mogelijke oorzaken aan.

Opdracht 4.12 Garantie, verwijderingsbijdrage, beschermingsmiddelen

Doel

Fig. 4.5
Beschermingsmiddelen
bij het veilig werken met
een motorkettingzaag.

Na het maken van deze opdracht kun je garantie en verwijderingsbijdrage voor gereedschappen en machines regelen en klanten op beschermingsmiddelen attenderen.

Oriëntatie

Noteer in de linkerkolom wat volgens jou de drie belangrijkste onderwerpen van deze opdracht zijn. Noteer in de tweede kolom wat je al van het onderwerp afweet.

Onderwerpen	Weten we al
1	
2	
3	

Maak hieronder een werkplanning welke bedrijven je wanneer gaat bezoeken voor het stellen van vragen en het verzamelen van folders en brochures.

Bedrijf	Datum

Uitvoering

Vraag bij verschillende bedrijven of zij je iets willen vertellen over garantie en verwijderingsbijdrage van gereedschappen en machines.

Garantie van gereedschappen en machines

Garantie van gereedschappen en machines

Verwijderingsbijdrage van gereedschappen en machines

Inventariseer daarna de mogelijkheden met de bijbehorende bedragen. Neem daarvoor folders en informatie over de garantie en verwijderingsbijdrage mee.

Inventarisatielijst mogelijkheden en bedragen			
Bedrijf	Product	Verwijderingsbijdrage	Garantie

Lees brochures of artikelen uit vakbladen van gereedschappen en machines door en inventariseer daaruit de beschermingsmiddelen die bestaan met hun arbo- en kwaliteitsnormen.

Inventarisatielijst beschermingsmiddelen			
Gereedschap of machine	Beschermingsmiddelen	Arbonormen	Kwaliteitsnormen

Afsluiting

Ruil het resultaat van je werk met een klasgenoot. Kijk naar elkaars werk en geef aan waar verbeteringen mogelijk zijn. Zorg ervoor dat je klasgenoot iets aan je opmerkingen heeft.

Zet de opmerkingen op papier en geef aan hoe je die kunt verbeteren.

Opmerkingen	Verbeteren

Lever de uitwerkingen van de opdracht ter beoordeling in bij je begeleider.

Nadat je de opdracht hebt afgesloten, noteer je de dingen die je erbij hebt geleerd.

Bijgeleerd over garantie, verwijderingsbijdrage en beschermingsmiddelen

---

Bijgeleerd over garantie, verwijderingsbijdrage en beschermingsmiddelen

Producten verzorgen en advies geven

Na het doornemen van de theorie en het maken van de opdrachten, weet je nu welke verzorging de verschillende producten nodig hebben. Bovendien kun je een klant nu het juiste advies geven over een product.

Schrijf in de volgende tabel welke verzorging je moet uitvoeren bij de verschillende productgroepen. Gebruik hierbij de oriënterende opdracht en vul de onderdelen in die je erbij hebt geleerd?

Welke handelingen/advies geven heb je erbij geleerd?	Waarom?

Bronnenoverzicht

Boeken

Aanleg en Onderhoud tuinbeplantingen
Jan de Kort
Ontwikkelcentrum nr. 10434

Herkenning en gebruikswaarde van loofhoutgewassen
STOAS nr. 184

Herkenning en gebruikswaarde van coniferen
STOAS nr. 8

De nieuwe tuinplantengids
Wim Oudshoorn
Groenboekery
ISBN 90 215 2316 7

Natuurlijk snoeien
Hans van Biemen
ISBN 90 2156 2083 4

Vaste planten
Henk Griffioen
Floraprint
ISBN 90 71605 086

Coniferen
Cor Verboom
Floraprint
ISBN 90 71605 05 1

Loofbomen groot en klein
Harry van de Laar
Floraprint
ISBN 90 71605 12 4

Sierheesters
Cor Verboom
Floraprint
ISBN 90 71605 05 1

Klim-, slinger- en leiplanten
Harry van de Laar
Floraprint
ISBN 90 71605 086

Atrium Tuinplanten encyclopedie

Atrium

ISBN 90 6113 330 0

Handboek tuinieren

In samenwerking met de tuinen van Appeltern.

Groenboekery

ISBN 90 21596 520

Fruit stap voor stap gids

Harry Baker

Groenboekery

Kosmos-Z&K uitgevers Utrecht/Antwerpen

ISBN 90 21539 411

De eetbare siertuin

De kleine Aarde / Rood Bont Uitgeverij

ISBN 90 75280 39 4

Terra's Handboek snoeien en leiden

Christopher Brickel / David Joyce

Terra's Uitgeverij

ISBN 90 62557 139

Kuipplanten Encyclopedie

Nico Vermeulen

Rebo Productions Lisse

ISBN 90 366 1069 9

Verzorgen Tuinen

LA 410

Ontwikkelcentrum Ede

Klim-, slinger en leiplanten

Hans van Biemen en Rinus van Tiel

Kosmos, Zomer en Keuning

ISBN 90 215 2787 1

De charme van de verticale tuin

Rebo Productions

ISBN 90 366 1266 7

Heldere vijvers

Rob Herwig

ISBN 90 215 3400 2

Rebo Tropische vissen

ISBN 90 366 1076 1

Het vijverboek
Ada Hofman
ISBN 90 215 9323 8

Heldere vijvers
Rob Herwig
ISBN 90 215 3400 2

Hondenencyclopedie
Rebo uitgeverij Lisse, ISBN 90 36610 680

Kattenencyclopedie
Rebo uitgeverij Lisse, ISBN 90 36610 753

Konijnen en Knaagdieren
Rebo uitgeverij Lisse, ISBN 90 36610 788

Voliere vogels
Rebo uitgeverij Lisse, ISBN 90 36611 806

Tuinhout
Ooijen, B. van, Hout in de tuin, Groenboekery, Kosmos-Z&K, Utrecht, 1998, ISBN 90 215 3143 7

Dode materialen in de groene ruimte
Ontwikkelcentrum, code LA 158

Tuinideeën met excludon-sierbestrating
Van Haren Beton, ISBN 90 900 80 27 9

Tuinornamenten
Horst, A.J. van der & Rijsbergen, T. van, Tuinornamenten, Zomer & Keuning, Groen Boekery, Ede Antwerpen, ISBN 90 210 0127 6

Tuingereedschap
William Bryant Logan, Smith & Hawken Könemann
ISBN 3 8290 1827 4

Verzorgen tuinen (hoofdstuk 9)
K. Drint, K. Gieteling en R. Riemers
Ontwikkelcentrum artikelcode LA 410

Tuinieren het hele jaar door
Klaas T. Noordhuis
REBO productions ISDN 90 366 0844 9

Natuurlijk snoeien
Hans van Biemen en Rinus van Tiel
Groenboekery Kosmos Z&K Uitgevers B.V.
ISDN 90 215 2083 4

Onze Eigen Tuin
Bv.Uitgeverij Het Huis van Linnaeus
Postbus 1, 7700 AA Dedemsvaart
tel. 0523 - 61 23 46 fax. 0523 - 61 71 40

Tuinieren het hele jaar door. Alles over aanleg en onderhoud van uw tuin in alle seizoenen.

Klaas T.Noordhuis
REBO productions, ISBN 90 36608 449

Vakbladen

Tuinzaken
TPK Media Partners, Sittard
tel. 046 - 481 86 00

Groei & Bloei
KMTP, Koninklijke Maatschappij Tuinbouw en Plantkunde
Den Haag
Nummer 6 juni 2000 Terrasplanten
Nummer 8 augustus 2001 Rozen zonder zorgen / Tweejarigen nu zaaien volgend jaar genieten
Nummer 10 oktober 2002 Een huis vol druiven

Weekblad van de Nederlandse fruittelers organisatie (NFO)
NFO, Postbus 90607, 2509 LP Den Haag
tel. 070 - 338 29 00 fax. 070 - 345 39 02

Bijlage bij Bloemen en Planten
Bloemen en planten Postbus 7185 4800 GD Breda
tel. 076 - 530 17 15
Kuipplantenbijlage Mei 2002

Tuin en landschap
Themanummer Vijvers 2001
Postbus 9324
2300 PH Leiden
tel. 070 - 441 50 00

Vijvers en tuinen
Plesmanstraat 8
5691 XT Son
tel. 0499 - 47 22 93

De watertuin
Postbus 273
2650 AG Berkel en Rodeenrijs
tel. 010 - 512 07 53

Avicultura
Postbus 86
3958 ZV Amerongen
tel. 015 - 256 37 62

Fokkersbelangen
Harnsesteeg 14
6721 NH Bennekom
tel. 0318 - 41 67 89

Brochures

Brochure Fruit voor uw tuin
Plant Publicity Holland (PPH)
Goudserijweg 1, 2771 AE Boskoop.
Postbus 81, 2770 AB Boskoop
tel. 0172 - 21 75 50
fax. 0172 - 21 83 50

Video's

Hoe zit het nu met gras
Park (Barenbrug Holland)
Duur: 18 minuten

Maaisystemen
STOAS
Nummer VM 024
Duur: 66 minuten

Software

Groen-kenmerken
INFO Groen
Boskoop

Helix-pro
Handshake, Tilburg

Groenboekertuinplanten cd-rom
Groenboekertuin en info groen
Bloemen en planten
Deel 2 Eenjarigen, de mooiste combinaties
ISBN 90 5614 335 2

Bloemen en planten
Deel 1 Vaste planten

Gardentime
Versie 3.1
Tuinplantencyclopedia, Swan

Internet

www.tuin.pagina.nl
www.neerlandstuin.nl/bomen.html
www.botany.net/IDB/bot-di.html
www.botanik.uni-bonn.de/conifers/links.htm#FNA
www.snoeigids.com
www.conifers.co.nz
www.floraguide.es/arboles/troncos1.htm
www.batterijen.nl
www.pph.nl
www.houtmeijers.be
www.bowas.agroweb.nl
www.agro.nl/lbo/gewassen/tulp
www.groeninfo.com/groeninformatie/planten/bolknolgewas
www.pph.nl
www.kuipplanten.com
www.erjosoft.com
www.neerlandstuin.nl
www.dutchflowerlink.nl
www.tuinkrant.com
www.detuingids.be
www.spekrozen.nl
www.lens-roses.com
www.rozendevorst.nl
www.dewilde.nl
www.duraroos.nl
www.tuinen.nl
www.detip.com
www.tuinkrant.com
www.genap.nl
www.ubbinkgarden.nl
www.pondlibrary.org
www.watertuin.nl
www.ecolan.nl
www.oase-pumpen.com
www.abspumps.com
www.gardena.de
www.velda.nl
www.hofleverancier.be
www.vijver.pagina.nl
www.aquarium.pagina.nl
www.ubbinkgarden.nl
www.adahofman.nl
www.watertuin.nl
www.velda.nl
www.hofleverancier.be
www.vitakraft.com

---

www.mijnlievelingsdier.nl
www.dierenpagina.nl
www.vogelpagina.nl
www.hondenpagina.nl
www.kattenpagina.nl
www.konijnenpagina.nl
www.hamsterpagina.nl
www.groenbranche.nl
www.centrum-hout.nl
www.milieukeur.nl
www.excluton.nl
www.rook.nl
www.denboerbeton.nl
www.mbi.nl
www.bylandt.nl
www.stiga.com
www.voskamp-tuinmachines.nl
www.husqvarna.com

Bedrijven

De Batterijen bv
Bonegraafseweg 68
4051 CH Ochten
tel. 0344 - 64 12 71 fax. 0344 - 64 18 09

Henri Fleuren bv
Postbus 8324
5990 AA Baarlo
tel. 077 - 477 21 00 fax. 077 - 477 13 12

Houtmeijers algemene boomkwekerij, Nieuwe baan 5, 2430 Eindhout-Laakdal
(België)
tel. 014 - 86 74 00

Internationaal Bloembollen Centrum
Postbus 172
2180 AD Hillegom

Amevo-Ubbink
Postbus 15
1800 AA Alkmaar
tel. 072 - 567 16 61

Ecolan
Emdenstraat 8
7418 BR Deventer
tel. 0570 - 60 68 99

Gardena Markt bv
Postbus 219
1380 AE Weesp
tel. 0294 - 23 86 40

Genap BV
Postbus 27
7040 AA 's Heerenberg
tel. 0314 - 66 16 44

Topskin BV
Postbus 703
7600 AS Almelo
tel. 0546 - 57 73 70

Velda
De Giem 25
7547 SW Enschede
tel. 053 - 432 43 20

ABS pompen BV
Postbus 40251
3504 AB Utrecht
tel 030 - 242 56 73

BDU pompen
Postbus 119
6666 ZJ Heteren
tel. 026 - 474 21 74

Messner Benelux BV
Winkelskam 137255 PZ Hengelo
tel. 0575 - 46 12 26

Oase-pompen BV
Postbus 1125
3860 BC Nijkerk
tel. 033 - 246 22 10

Informatietuinen Appeltern
Walstraat 2a
6629 AD Appeltern
tel. 0487 - 54 17 32 fax. 0487 - 54 15 39

FSC Forest Steward Council
FSC-contactpersoon Nederland
p/a Milieudefensie
Postbus 19199
1000 GD Amsterdam
tel. 020 - 550 73 00

---

gemma.boetekees@milieudedefensie.nl
Behartigt FSC - certificaat.
Stichting Keurhout
KOMO keurmerk

Stichting Milieukeur
Postbus 17186
2502 CD Den Haag
tel. 070 - 358 63 00 fax. 070 - 350 25 17
internet: www.milieukeur.nl
e-mail: milieukeur@milieukeur.nl
Geeft het milieukeurkenmerk af aan producten.

Centrum Hout
Postbus 1350
1300 BJ Almere
tel. 0900 - 532 99 46 fax. 036 - 532 95 71
internet: www.centrum-hout.nl
e-mail: houtinformatie@centrum-hout.nl
Geeft allerlei informatie over hout.

Hermadix Coatings BV
Postbus 5
1430 AA Aalsmeer
tel. 020 - 653 41 25 fax. 020 - 653 41 85
Leverancier van houtbehandelingsmiddelen.

Hillhout
Antwoordnummer 2
8000 VB Zwolle tel. 038 - 421 53 69
internet: www.hillhout.com
Leverancier van hout.

Topwood bv
Scheggerdijk 7
7218 MS Almen
tel. 0575 - 43 20 60 fax. 0575 - 43 21 56
internet: www.topwood.nl
e-mail: info@topwood.nl
Leverancier van hout.

Stichting Bos en Hout
Postbus 253
6700 AG Wageningen
tel. 0317 - 32 46 66

Bedrijfschap natuursteen
Postbus 377
2280 MA Rijswijk
tel. 070 - 336 65 55

Koninklijk Verbond van Nederlandse Baksteenfabrikanten
Hoofdstraat 8
Postbus 51
6994 ZH De Steeg
tel. 026 - 495 91 10 fax. 026 - 495 10 77

MBI Beton
Postbus 259
5460 AG Veghel (hoofdkantoor)
tel. 0413 - 36 29 31 fax. 0413 - 36 29 38

MBI Beton BV
Haalandhaven 11
8263 AS Kampen
tel. 038 - 339 21 00 fax. 038 - 332 86 06

MBI Beton BV
Kanaaldijk 15
3542 AP Utrecht
tel. 030 - 248 13 00 fax. 030 - 248 13 90

Excluton Sierbestrating
Waalbandijk 155
Postbus 74
6650 AB Druten (hoofdkantoor)
tel. 0487 - 51 62 00 fax. 0487 - 51 38 45
Excluton Waalwijk BV
Duikerweg 31
5145 NV Waalwijk
tel. 0416 - 33 32 30 fax. 0416 - 33 85 75

Excluton Emmen BV
P. de Keyserstraat 3
7825 VE Emmen
tel. 0591 - 63 17 10 fax 0591 - 63 20 12

Den Boer beton
Lekdijk354
Postbus 3
2957 ZG Nieuw Lekkerland
tel. 0184 - 68 88 00 fax. 0184 - 68 88 11

Kärcher BV
Postbus 474
4870 AL Etten-Leur

Esperanza Trade & Export Tuinornamenten
Melvill van Carnbeelaan 32
3971 BE Driebergen
tel. 0343 - 52 05 59

Figuur Deco BV Beeldengieterij
Bogardeind 150
5664 EM Geldrop
tel. 040 - 285 63 85

Verwijs Bottelier
Handelsweg 5
2421 LP Nieuwkoop
tel. 0172 - 57 51 00

Ram's Gate
Stationsstraat 15
Postbus 8
7450 AA Holten
tel. 0548 - 36 62 30

Franssen
Transportcentrum 7
5835 CT Boxmeer
tel. 0485 - 36 23 12 fax. 0485 - 36 29 04
www.franssenverlichting.nl
info@franssenverlichting.nl

Deninex B.V.Aalsvoort 66
7241 MA Lochem
tel. 0573 - 25 11 05 fax.0573 - 25 11 81
www.definex.nl
info@deninex.nl

Lumax showroom
Deventerweg 82
7451 MB Holten
tel. 0548 - 36 51 22

Van Beers Tuin- en buitenverlichting
Marktstraat 18
5371 AD Ravenstein
tel. 0486 - 41 66 98 fax. 0486 - 41 67 88

Prisma Illuminazione
Spaandermanlicht
Breder in licht
Postbus 83
2130 AB Hoofddorp
tel. 023 - 56 98 13 fax. 023 - 563 47 44

Olman Handelsmaatschappij b.v.
Postbus 84, 2400 AB Alphen a.d. Rijn
Albert Einsteinweg 3, 2408 AP Alphen a.d. Rijn
tel. 0172 - 42 41 00 fax. 0172 - 42 63 90

Dealer van Albertleuchten.
Leuchtenfabrik. Gebruder Albert GmbH & Co KG
info@gebr-albert.de
www.gebr-albert.de

Hegema Strijen B.V.
Chr. Huygensstraat 4
3291 CN Strijen
Postbus 5827
3290 AC Strijen
tel. 078 - 674 44 44 fax. 078 - 674 31 13
info@hegema.nl
www.hegema.nl

Excursiemogelijkheden

De tuinen van Appeltern
Antwoordnummer 7500
6629 ZX Appeltern
tel. 0487 - 54 17 32

Ada Hofman Vijvertuinen
Westeindigerdijk 3a
7778 HG Loozen
tel. 0524 - 56 24 48
